

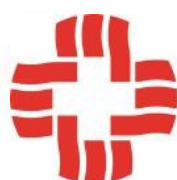
METHODIEKVLUCHTVERHAALANALYSE
HETVLUCHTVERHAALBEGRIJPENVOOR
EENGOEDEBEGELEIDING

Vluchtelingenwerk
VLAANDEREN

INHOUD

1. Inleiding	3
2. Wat is een vluchtverhaalanalyse?	5
2.1. Waarom een vluchtverhaalanalyse?	5
2.2. Voordelen van vluchtverhaalanalyse op een rij	6
3. Hoe doe ik een vluchtverhaalanalyse?	8
3.1. Relevante kennis	8
3.2. Het stappenplan van de vluchtverhaalanalyse	15
4. Randvoorwaarden	22
4.1. Algemeen	22
4.2. Vertrouwelijkheid	22
4.3. Tijd	22
4.4. Tolken	22
4.5. Omgeving	23
5. Wat doet Vluchtelingenwerk Vlaanderen?	24
6. Bijlagen	26
6.1. Checklist vragen	26
6.2. Methode 'Levensboom'	29
6.3. Contactgegevens juridische helpdesk voor advies in asioldossiers	32

caritas
international.be

De eerste druk van deze publicatie kwam tot stand met de steun van de Europese Commissie.

Uitgavedatum september 2017 (tweede druk) – december 2015 (eerste druk)
Redactie & Vormgeving Vluchtelingenwerk Vlaanderen
V.U. Charlotte Vandycke, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Kruidtuinstraat 75, 1210 Brussel

1. INLEIDING

Als begeleider en advocaat van asielzoekers is het belangrijk dat je het vluchtverhaal van je cliënten correct begrijpt. Om het verhaal goed te begrijpen en juist te kunnen inzetten in de asielprocedure, is een grondige vluchtverhaalanalyse onontbeerlijk.

MAAR WAT IS VLUCHTVERHAALANALYSE NU EIGENLIJK?

Vluchtverhaalanalyse is een methodiek om het vluchtverhaal van vluchtelingen in kaart te brengen en te doorgronden. We baseren ons in deze handleiding op de kennis uit bestaande handleidingen en passen deze toe op de huidige Belgische asiel- en opvangcontext waarin begeleiders asielzoekers bijstaan. Deze methodiek steunt naast onze eigen ervaring in asioldossiers en de beschikbare publicaties ook op de observaties en ondersteuning van de verschillende begeleiders, die de vluchtverhaalanalyse toepassen tijdens de procedurebegeleiding¹. Ook de VN-Vluchtelingenorganisatie (UNHCR) onderstreept het belang van deze methodiek en documenteerde ze uitgebreid².

Vluchtverhaalanalyse is nodig om te komen tot kwaliteitsvolle asielprocedures. Dit is niet alleen een zaak van de overheid en de asielinstanties, maar ook van de actoren die ondersteuning en begeleiding bieden aan de asielzoekers. Praten over ‘waarom’ iemand asiel aanvraagt, is ook een essentieel puzzelstuk in een duurzame toekomstoriëntatie van asielzoekers en vluchtelingen. Zo kan een grondige analyse aangeven dat de asielprocedure niet de juiste procedure is. Of omgekeerd: dat de begeleiders samen met de asielzoekers met speciale aandacht aan het asioldossier moeten werken.

IN DEZE PUBLICATIE KOM JE TE WETEN:

- Wat een vluchtverhaalanalyse is
- Waarom dit een belangrijke vorm van hulpverlening is
- Hoe en wanneer je aan een vluchtverhaalanalyse begint
- Wat het noodzakelijke samenspel is tussen de verschillende actoren (asielzoeker, begeleider, advocaat)
- Welke randvoorwaarden interessant kunnen zijn, zowel voor begeleiders van

¹ Onder meer via begeleiders van Caritas, SESO, CAW's, begeleiders uit de opvangcentra van Fedasil en enkele advocaten.

² UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), Handbook and Guidelines on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees (hierna: UNHCR-handboek), december 2011, beschikbaar op: WWW.UNHCR.ORG/PUBLICATIONS/LEGAL/3D58E13B4/HANDBOOK-PROCEDURES-CRITERIA-DETERMINING-REFUGEE-STATUS-UNDER-1951-CONVENTION.HTML

asielzoekers als voor coördinatoren, managers en beleidsmakers die asielzoekers omkaderen

— Welke vragen kunnen helpen bij het uitvoeren van een vluchtverhaalanalyse,

Vluchtverhaalanalyse speelt dus een belangrijke rol in de toekomstbegeleiding. Vluchtelingenwerk publiceerde in 2012 al 'Maak de toekomstpuzzel: toekomst en terugkeer in de begeleiding van asielzoekers', een handleiding die handvaten biedt om over een toekomst buiten België te spreken.

2. WAT IS EEN VLUCHTVERHAALANALYSE?

Het vluchtverhaal is het relaas van asielzoekers over hun vlucht uit het herkomstland, de concrete aanleidingen tot die vlucht en de achterliggende redenen ervan. Een vluchtverhaalanalyse heeft tot doel asielzoekers te helpen om hun rechtspositie beter te begrijpen. Wat houdt asiel in België in? Hoe verhoudt zich dat tot het eigen vluchtverhaal?

In een dialoog over het vluchtverhaal gaan asielzoekers met hun begeleider en/of advocaat in gesprek over hun ervaringen en de gebeurtenissen die ertoe geleid hebben dat ze bescherming in België vragen. Hierbij gaan de begeleider, asielzoeker en advocaat niet alleen in op de redenen waarom een asielaanvraag werd ingediend, maar ook op de persoonlijke achtergrond en omstandigheden waarin dit gebeurde.

Het vluchtverhaal bespreken als ondersteuning van de asielprocedure draait om het naar voren brengen van feiten. Een vluchtverhaalanalyse uitvoeren is niet alleen het werk van juristen. Kijk maar naar het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS): de dossierbehandelaars hebben niet allemaal een juridische achtergrond, maar worden wel goed opgeleid. Een goede kennis van wie er in aanmerking komt voor bescherming is dus onontbeerlijk.

2.1. WAAROM EEN VLUCHTVERHAALANALYSE?

Door het vluchtverhaal te vertellen komen relevante elementen voor bescherming naar boven. Begeleiders, advocaten én asielzoekers gaven aan Vluchtelingenwerk aan dat werken rond het vluchtverhaal helpt om te komen tot een efficiënte en doelgerichte begeleiding.

GETUIGENIS VAN EEN ASIELZOEKER

‘Toen ik in België aankwam kreeg ik veel verschillende informatie over het verloop van het asielinterview. Ik werd er bang van. De vluchtverhaalanalyse nam deze angst weg.’

GETUIGENIS VAN EEN ADVOCAAAT

‘De vluchtverhaalanalyse die de begeleider uitvoerde vormde een goede basis voor mijn werk. Vanuit die analyse kon ik mijn juridische ondersteuning starten en bijkomende vragen stellen. Mijn cliënte hoefde bovendien niet opnieuw haar hele verhaal te vertellen.’

GETUIGENIS VAN EEN BEGELEIDER

‘Tijdens een vluchtverhaalanalyse kan je psychosociale problemen detecteren en indien nodig tijdig extra ondersteuning inschakelen.’

Advocaten hebben deze informatie nodig om het asiel dossier goed uit te werken en om hun cliënt te vertegenwoordigen.

Daarnaast hebben begeleiders hiermee een essentiële basis in handen om asielzoekers te ondersteunen bij het verloop van de procedure. De informatie die vrijkomt uit de vluchtverhaalanalyse helpt hen immers om asielzoekers gericht te begeleiden. Met een goede vluchtverhaalanalyse kan je hiaten in een eerste asielprocedure vermijden en kunnen zinloze meervoudige procedures vermeden worden. Verder kunnen begeleiders aan de hand van deze analyse ook beter inschatten aan welke toekomstperspectieven zij samen met de asielzoekers moeten werken. Zo kan een vluchtverhaalanalyse tot de vaststelling leiden dat je de asielzoekers beter begeleidt naar een andere verblijfsprocedure of naar een toekomst buiten België.

Tot slot kunnen de asielzoekers zo beter optreden als geïnformeerde en verantwoordelijke spelers in hun eigen procedure.

Vluchtelingenwerk stelt vast dat er momenteel slechts beperkt aan vluchtverhaalanalyse gedaan wordt binnen de begeleiding van asielzoekers in België. De juridische begeleiding blijft beperkt tot het geven van basisinformatie over het verloop van de procedure en het mededelen van beslissingen van de asielinstanties.

2.2. VOORDELEN VAN VLUCHTVERHAALANALYSE OP EEN RIJ

VOOR DE ASIELZOEKERS:

Tijdens het werken rond het vluchtverhaal worden de asielzoekers grondig en objectief geïnformeerd over de asielprocedure. Ze ontvangen informatie van professionele begeleiders op wie zij gedurende het verloop van de asielprocedure kunnen vertrouwen.

De asielzoekers kunnen zich voorbereiden op het gehoor bij CGVS. Door het bevragen van het eigen vluchtverhaal krijgen zij een beter begrip van de procedure waarin ze zich bevinden, hun rechten én plichten tijdens het gehoor en de werkwijze van CGVS. Zo worden ze een verantwoordelijke speler in hun eigen procedure.

Uit de verhaalanalyse komen de zwakke en sterke punten van het vluchtverhaal naar voren. Zo kunnen de asielzoekers enerzijds inconsistenties en tegenstrijdigheden detecteren en anderzijds ook de potentiële gronden voor bescherming zelf beter inschatten.

Met een goede vluchtverhaalanalyse kan je voorkomen dat asielzoekers hun verhaal meermaals aan verschillende personen moeten vertellen. Een opgetekend

asielverhaal dient niet alleen als basis voor het juridisch dossier, maar is ook van belang voor nieuwe begeleiders of andere hulpverleners zoals psychotherapeuten, die in de loop van de procedure een rol kunnen spelen.

VOOR DE BEGELEIDERS:

De begeleiders kunnen door de vluchtverhaalanalyse beter inschatten aan welke toekomstperspectieven zij en de asielzoekers kunnen werken. Zo kan een grondige analyse aangeven dat de asielprocedure niet de juiste procedure is. Of omgekeerd: dat de begeleiders samen met de asielzoekers met speciale aandacht aan het asioldossier moeten werken. De begeleiders hoeven deze inschatting niet alleen te maken. De advocaat zorgt immers voor de juridische uitwerking.

Een vluchtverhaalanalyse bevordert de vertrouwensrelatie tussen een begeleider en de asielzoekers.

De begeleiders hebben als vertrouwenspersoon de eerste bouwsteen in handen. Zij zijn het die naast het werk van de advocaat en de beslissingen van de instanties samen met asielzoekers zullen werken aan verdere toekomstpistes. De kennis van het vluchtverhaal blijft daarbij telkens de basis om verder op te bouwen.

Werken rond het vluchtverhaal geeft de begeleiders het nodige kader om ook over terugkeer, re-integratiemogelijkheden of andere toekomstpistes te spreken.

De informatie die naar voren komt bij het bespreken van het vluchtverhaal is belangrijk voor een integrale begeleiding. Door een vluchtverhaalanalyse komen ook tijdig andere noden van de asielzoekers naar boven. Zo kan er bv. sprake zijn van psychosociale problemen, waarvoor de begeleider tijdig extra ondersteuning kan inschakelen.

3. HOE DOE IK EEN VLUCHTVERHAALANALYSE?

Een goede vluchtverhaalanalyse omvat twee elementen:

- Relevante kennis over het asielrecht
- De geschikte werkwijze

Hieronder geven we in het luik ‘Relevante kennis over het asielrecht’ een beknopt overzicht van het juridisch kader, de definitie van een vluchteling en de bewijsmiddelen.

In het tweede luik gaan we in op het stappenplan om een goede vluchtverhaalanalyse uit te voeren.

Ten slotte geven we enkele randvoorwaarden mee om op een afgebakende en doeltreffende manier met een vluchtverhaalanalyse aan de slag te kunnen gaan in de procedurebegeleiding.

3.1. RELEVANTE KENNIS OVER HET ASIELRECHT

Het uitvoeren van een vluchtverhaalanalyse veronderstelt een goed begrip van het onderzoek naar het vluchtverhaal. De asielzoekers moeten begrijpen op welke gronden zij bescherming kunnen krijgen en waarom die bescherming kan worden geweigerd. Het is hierbij niet noodzakelijk om alle details van het asielrecht te kennen, maar begeleiders en asielzoekers moeten wel weten welke documenten, bewijzen of verklaringen aangebracht kunnen worden ter ondersteuning van het vluchtverhaal.

Voor een uitgebreide uiteenzetting verwijzen we naar het ‘Handboek voor begeleiders bij de asielprocedure’, dat Vluchtelingenwerk heeft uitgebracht.³

3.1.1. WIE IS EEN VLUCHTELING?

De Vreemdelingenwet van 15 december 1980 verankert de Belgische definitie van een vluchteling, de regels van de asielprocedure en de beschermingsstatuten die mensen op de vlucht kunnen bekomen. De wet is enerzijds gebaseerd op het VN-

³ Vluchtelingenwerk Vlaanderen, ‘Handboek voor begeleiders bij de asielprocedure’, 2de editie, november 2014, Politeia. (Te verkrijgen voor 22,50 euro bij WWW.POLITEIA.BE)

Vluchtelingenverdrag, de zogenoemde Conventie van Genève van 1951⁴ en anderzijds op Europese richtlijnen die de voorwaarden voor internationale bescherming vastleggen⁵. Zo voerde de Europese Kwalificatierichtlijn ook een subsidiaire beschermingsstatus in. Als mensen bv. vluchten voor oorlog dan komen ze niet altijd in aanmerking voor de vluchtelingenstatus. Deze mensen kunnen wel een subsidiaire beschermingsstatus krijgen.

De vluchtverhaalanalyse is relevant ongeacht of het om een persoon gaat die onder de definitie van het VN-Vluchtelingenverdrag valt of om iemand die de subsidiaire beschermingsstatus heeft. Iemand die op het eerste zicht tot deze laatste groep behoort, kan ook een vluchteling in de zin van het VN-Vluchtelingenverdrag zijn. De vluchtverhaalanalyse zal helpen dit naar boven te brengen.

Voor een vluchtverhaalanalyse volstaat het om de basisprincipes van de bescherming te kennen.

Het VN-Vluchtelingenverdrag van 1951 (artikel 1, A2) en het Protocol betreffende de status van vluchtelingen van 1967 vormen de kern van het asielrecht. In deze verdragen zijn de definitie en het statuut van vluchtelingen, evenals de verplichtingen van de landen omschreven. De Conventie definieert een vluchteling als: 'Elke persoon die uit gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dit land niet kan of uit hoofde van bovenbedoelde vrees niet wil inroepen of die, indien hij geen nationaliteit bezit en verblijft buiten het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, daarheen niet kan of uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil terugkeren⁶.'

3.1.2. CRITERIA

Om onder de definitie van een vluchteling te vallen, dient een persoon te voldoen aan de vijf criteria uit het VN-Vluchtelingenverdrag⁷:

1. Gegronde vrees
2. Voor vervolging
3. Op grond van ras, nationaliteit, godsdienst, het behoren tot een sociale groep of politieke overtuiging

⁴ Het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen van 28 juli 1951, zoals gewijzigd bij het Protocol van New York van 31 januari 1967.

⁵ Sinds 10 oktober 2006 ingevoerd in het Belgisch recht ten gevolge van de omzetting van een Europese richtlijn (de zogenaamde 'Kwalificatierichtlijn').

⁶ Het VN-Vluchtelingenverdrag voorziet ook in een aantal uitsluitingsgronden, in artikel 1D, E en F.

⁷ Artikel 1, A2 van de Conventie van Genève

4. Je buiten het land bevinden waarvan je de nationaliteit bezit
5. Geen bescherming kunnen inroepen van het land waarvan je de nationaliteit bezit

1. GEGRONDE VREES

Mensen die zich op de bescherming uit het VN-Vluchtelingenverdrag beroepen, moeten een gegronde vrees voor vervolging aantonen. Een gegronde vrees bestaat uit een objectief (gegrondheid) en een subjectief element (vrees).

Vrees: dit subjectieve element verwijst naar de persoonlijke psychische toestand van de asielzoekers. Het duidt op het bewust zijn van het risico van vervolging in geval van terugkeer. CGVS zal de geloofwaardigheid onder meer onderzoeken aan de hand van de beoordeling van de subjectieve elementen.

TIP

Het subjectieve element kan je als begeleider mee helpen onderbouwen door zo veel mogelijk gegevens te verzamelen over de persoonlijke omstandigheden van de asielzoekers, bv. het niveau van opleiding, afkomst (stad/platteland), professionele achtergrond, psychologische trauma's en medische diagnoses.

Gegrontheid: dit is het objectieve element van de vrees. De vervolging moet aannemelijk worden gemaakt. De kernvraag daarbij is of de vluchteling veilig naar het land van herkomst kan terugkeren.

Het risico bij terugkeer kan geëvalueerd worden aan de hand van enkele subvragen:

- a. Is het risico actueel?
- b. Waar doet het risico zich voor?
- c. Wat is de risicograad?

a) Is het risico nog actueel?

CGVS beoordeelt het risico bij een terugkeer zoals die zou zijn op het ogenblik van de behandeling van de asielaanvraag. Het risico bij terugkeer en de gegronde vrees die de asielzoeker heeft, liggen dus in de toekomst. Je kan een vervolging uit het verleden wel aanhalen als een duidelijke aanwijzing dat er ook een risico op vervolging bestaat in de toekomst. Als asielzoekers hun vervolging in het verleden aannemelijk maken, dan is het aan CGVS om aan te tonen dat de vervolging niet nog eens zal plaatsvinden. De bewijslast wordt dus omgekeerd.

Was de vervolging in het verleden zodanig ernstig, dan kan de ondergane vervolging als voldoende grond voor bescherming worden beschouwd. Het gaat hier bv. om overlevenden of getuigen van geweld tegen familieleden, slachtoffers van seksueel geweld of ernstig getraumatiseerde personen.

Ook mensen die hun land aanvankelijk verlieten om te reizen, studeren of werken, kunnen zich vervolgens in een situatie bevinden waarbij ze een risico lopen mochten ze terugkeren naar hun land van herkomst. Bv. omdat de omstandigheden in het land van herkomst tijdens de afwezigheid gewijzigd zijn. Er is dan sprake van een vluchteling 'sur place'. Ook het eigen gedrag buiten het land van herkomst kan van iemand een vluchteling 'sur place' maken. Bv.: iemand sluit zich in het gastland aan bij een partij die in het land van herkomst oppositie voert of bekeert zich tot een andere godsdienst die in het land van herkomst wordt vervolgd.

b) Waar doet het risico zich voor?

Tijdens de beoordeling van de asielaanvraag moeten CGVS en de asielzoekers uitgebreid aandacht besteden aan hun identiteit (naam, geboortedatum, nationaliteit(en), etnische groep, woonplaats in het land van herkomst) en aan de documenten die dit staven. Daarenboven moet het vaststaan dat de asielzoekers geen bescherming kunnen krijgen van de autoriteiten van het land van hun nationaliteit(en).

In deze context is er vaak sprake van de notie 'het intern vluchtalternatief'. Zo kan het gebeuren dat CGVS aanvaardt dat er een gegronde vrees voor vervolging is in een bepaald deel van het land van herkomst, maar tegelijkertijd meent dat er in een andere streek van datzelfde land een vluchtalternatief of vestigingsalternatief voorhanden was. In dat geval wordt de vluchtelingenstatus toch niet toegekend. Het intern vluchtalternatief is echter niet absoluut. Het alternatief moet praktisch mogelijk en toegankelijk zijn. De asielzoekers die kunnen aantonen dat het in hun situatie onmogelijk zou zijn om in een bepaald deel van het herkomstland opnieuw een bestaan op te bouwen, kunnen geen intern vluchtalternatief worden tegengeworpen. De individuele en concrete situatie van de asielzoekers speelt hier een belangrijke rol.

Gaat de vervolging echter uit van de staat, dan is een intern vluchtalternatief binnen de landsgrenzen uitgesloten.

Volgens UNHCR rust de bewijslast op de asielinstanties. Met andere woorden: indien de asielinstanties beweren dat een asielzoeker een intern vluchtalternatief had in het land van herkomst, dan moeten zij dat bewijzen, en niet de asielzoekers.

De volgende vragen zijn daarbij van belang:

- Is de vervolger de Staat, een privépersoon of groep?
- Tot waar reikt het gezag van de vervolger?

- Bestaat er ergens in het land van herkomst de mogelijkheid om bescherming te krijgen die het risico uitsluit om vervolgd of blootgesteld te worden aan een ernstig nadeel?
- Is die plaats praktisch, legaal en veilig toegankelijk?
- Is het redelijk om van de asielzoekers te verwachten dat ze zich daar vestigen?
- Is de veiligheid en zekerheid op die plaats duurzaam?
- Wordt het respect voor de mensenrechten gewaarborgd?
- Kunnen asielzoekers er economisch overleven?

c) Wat is de risicograad?

De vrees van de asielzoekers wordt als gegrond beschouwd als zij redelijkerwijze kunnen aantonen dat een verder verblijf in hun land van herkomst ondraaglijk is geworden door de redenen opgesomd in de vluchtelingdefinitie.⁸

3.1.3. IS ER SPRAKE VAN VERVOLGING?

Het begrip ‘vervolging’ wordt niet expliciet omschreven in het VN-Vluchtelingenverdrag, maar wel in de Belgische wet⁹ en in het UNHCR-handboek¹⁰. De Vreemdelingenwet bepaalt dat daden van vervolging:

1. Ofwel zo ernstig van aard moeten zijn of zo vaak moeten voorkomen dat zij een schending vormen van de grondrechten van de mens. Met name de rechten ten aanzien waarvan geen afwijking mogelijk is uit hoofde van artikel 15.2 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM);¹¹
2. Ofwel een samenstel moeten zijn van verschillende maatregelen, waaronder mensenrechtenschendingen, die voldoende ernstig zijn om iemand op een soortgelijke wijze te treffen als omschreven in punt 1.

Om te begrijpen of er sprake is van vervolging zijn volgende vragen belangrijk:

- a. Wat is de aard van de vervolging?
- b. Wie is het slachtoffer?

⁸ UNHCR-handboek, § 42.

⁹ Artikel 48/3 van de Vreemdelingenwet van 15 december 1980 (hierna: Vreemdelingenwet).

¹⁰ UNHCR-handboek, § 51-53.

¹¹ Artikel 15 van het EVRM gaat over mogelijke afwijkingen op de bepalingen in het EVRM in oorlogstijd. Geen afwijkingen zijn echter toegestaan op artikelen 2 (recht op leven), 3 (verbod op foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing), 4, 1^a (verbod op slavernij) en 7 (geen straf zonder wet).

- c. Wie is de actor van vervolging?
- d. Wat is de reden van de vervolging?

a) Wat is de aard van de vervolging?

Volgens de Vreemdelingenwet kan vervolging bestaan uit onder meer:

- lichamelijk en/of geestelijk geweld, inclusief seksueel geweld;
- wettelijke, administratieve, politieke en/of gerechtelijke maatregelen die op zichzelf discriminerend zijn of op discriminerende wijze worden uitgevoerd;
- onevenredige of discriminerende vervolging of bestraffing;
- ontneming van de toegang tot rechtsmiddelen, waardoor een onevenredig zware of discriminerende straf wordt opgelegd;
- vervolging of bestraffing wegens de weigering om de militaire dienst te vervullen, in het bijzonder tijdens een conflict als het vervullen van de militaire dienst strafbare feiten of handelingen inhoudt die gekwalificeerd kunnen worden als oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid, etc.;
- daden van genderspecifieke of kindspecifieke aard.

b) Is de vervolging specifiek op de asielzoeker gericht?

Hoewel de definitie niet uitdrukkelijk vermeldt dat er sprake moet zijn van een individuele vervolging, wordt dit doorgaans zo geïnterpreteerd. De vluchtelingendefinitie verwijst namelijk uitdrukkelijk naar elke persoon die gegronde vrees voor vervolging heeft.

De vrees voor vervolging koppelen aan de persoon heeft een aantal belangrijke gevolgen: mensen die zich beroepen op de vluchtelingendefinitie zullen aannemelijk moeten maken dat de vervolging een specifieke inbreuk is op hun mensenrechten.

Personen die veralgemeend geweld of een oorlogssituatie ontvluchten kunnen niet genieten van bescherming onder het VN-Vluchtelingenverdrag, als zij de reden van hun vlucht niet kunnen individualiseren en linken aan één van de vijf criteria. Ze kunnen eventueel wel onder de toepassing van de subsidiaire bescherming vallen (zie verder).

c) Van wie gaat de vervolging uit?

De vervolging kan uitgaan van de overheid van het land van herkomst. In die omstandigheden kan er geen sprake zijn van bescherming door de overheid.

Vervolging kan ook uitgaan van privépersonen of groepen van de bevolking, zoals opstandelingen, gewapende krijgsheren en racistische groeperingen. Om in aanmerking te komen voor bescherming volstaat het dat de overheid geen bescherming kan of wil bieden.

De bescherming die de overheid biedt moet daadwerkelijk zijn. De overheid moet dus redelijke maatregelen kunnen nemen tot voorkoming van vervolging, onder meer door een daadwerkelijke gerechtelijke vervolging en bestraffing van dergelijke handelingen. De bewijslast ligt bij de asielzoeker. CGVS vraagt of een klacht bij de nationale overheid ingediend werd. Als dat niet het geval is, moeten asielzoekers aantonen dat een klacht nutteloos geweest zou zijn, bv. omdat de gerechtelijke instanties partijdig zijn.

d) Wat is de reden van de vervolging?

Vervolging moet gelinkt kunnen worden aan één van de vijf gronden:

- Ras
- Godsdienst
- Nationaliteit
- Politieke overtuiging
- Lidmaatschap van een bepaalde sociale groep¹²

Indien de gegronde vrees voor vervolging niet gekoppeld kan worden aan één van deze vijf gronden, dan is het VN-Vluchtelingenverdrag niet van toepassing. Mensen die bv. op de vlucht zijn voor oorlog, kunnen wel subsidiaire bescherming vragen.

CGVS beoordeelt het vluchtverhaal aan de hand van één van de criteria of van een samenspel van meerdere criteria. De Belgische wet¹³ verduidelijkt wat kan worden verstaan onder de verschillende criteria. Bedenk ook dat de interpretatie van de vluchtelingdefinitie voortdurend evolueert en zich aanpast aan de noden van de veranderende tijden.

3.1.4. WELKE BEWIJZEN MOETEN ASIELZOEKERS LEVEREN?

Asielzoekers moeten de waarheid vertellen en moeten alle elementen in een geloofwaardige en samenhangende verklaring naar voren brengen. De bewijslast gaat niet zo ver dat de asielzoekers moeten aantonen dat de gevreesde vervolging ook effectief zal plaatsvinden. Het bestaan van objectieve feiten die bewijzen dat de asielzoekers redelijkerwijze vervolging staan te wachten, is voldoende. Asielzoekers doen er goed aan zo snel mogelijk alle bewijsmiddelen over te maken aan CGVS.

In de praktijk wordt de bewijslast, die aanvankelijk op de asielzoekers rust, verschoven naar een ‘gedeelde bewijslast’ tussen de asielzoekers en de beoordelende instantie. Deze laatste helpt bij het vaststellen van de pertinente feiten. CGVS moet

¹² Bv. personen die vervolging riskeren in hun land van herkomst omwille van hun seksuele geaardheid, of hun gender zoals onbesneden vrouwen in Guinee, verwersterde vrouwen in Afghanistan of homoseksuele mannen in Kameroen en Tsjetsjenië..

¹³ Artikel 48/3, § 4 Vreemdelingenwet.

de verklaring vergelijken met algemeen beschikbare informatie en natrekken waar nodig.

CGVS onderzoekt de informatie door een beroep te doen op CEDOCA, hun informatiedienst. Die maakt algemene landenrapporten en stelt richtlijnen op door informatie te verzamelen bij Belgische ambassades en herkomstlandenrapporten van internationale organisaties en ngo's, door zelf missies uit te sturen of door met experts in de landen van herkomst samen te werken. CEDOCA onderzoekt ook individuele vragen die voortvloeien uit dossiers.

De asielzoekers staven hun aanvraag met materiële bewijsmiddelen. Deze kunnen bestaan uit: een paspoort en reisdocumenten, officiële documenten, een vonnis van een rechtbank, een aanhoudingsmandaat, krantenartikelen, landeninformatie, schriftelijke en mondelinge getuigenissen, een attest van een advocaat of van een mensenrechtenorganisatie. Het kan ook relevant zijn om bewijzen voor te leggen van problemen die anderen (familieleden of personen met een gelijkaardig profiel) hebben gehad. In de praktijk blijken documenten soms vals te zijn of het vluchtverhaal net tegen te spreken. Het is daarom aan te raden elk document te toetsen aan het vluchtverhaal, en namen en data te controleren. Indien de documenten in een ander geschrift zijn opgesteld, kan je hiervoor beroep doen op een tolk.

Is het onmogelijk de feiten te bewijzen dan volstaan de verklaringen van de asielzoekers als die samenhangend en geloofwaardig zijn. CGVS kent in principe het voordeel van de twijfel toe aan asielzoekers die aan de volgende voorwaarden voldoen: — ze hebben een oprechte inspanning geleverd om hun aanvraag te staven; — alle relevante elementen waarover ze beschikken zijn voorgelegd en er is een bevredigende verklaring gegeven omtrent het ontbreken van andere bewijskrachtige elementen; — hun verklaringen zijn samenhangend en aannemelijk en zijn niet in strijd met de algemene en specifieke informatie die gekend en relevant is voor hun aanvraag; — ze hebben hun aanvraag tot internationale bescherming zo spoedig mogelijk ingediend, of heeft goede redenen kunnen aanvoeren waarom ze nagelaten hebben dit te doen.

3.2. HET STAPPENPLAN VAN DE VLUCHTVERHAALANALYSE

Je kan overgaan tot een vluchtverhaalanalyse in elke fase van de asielprocedure. Een vluchtverhaalanalyse heeft verscheidene doelen: het vluchtverhaal van de asielzoekers naar boven proberen te halen en het gehoor bij CGVS voorbereiden. Verder biedt het ook de mogelijkheid om het gehoor bij CGVS te evalueren en na te gaan of er nog relevante informatie kan worden nagestuurd. Bovendien kan een

vluchtverhaalanalyse een meerwaarde bieden bij de voorbereiding van een beroepsprocedure bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, een nieuwe asielaanvraag of een andere verblijfsprocedure.

Een vluchtverhaalanalyse bestaat uit zes stappen:

- Stap 1: Het informeren van de asielzoeker;
- Stap 2: Het aanmaken van een dossier;
- Stap 3: Het afnemen van het vluchtverhaal;
- Stap 4: Het onderzoek naar het vluchtverhaal;
- Stap 5: Het opstellen en uitvoeren van een aanpak;
- Stap 6: Het nemen van tussentijdse conclusie(s).

STAP 1: INFORMEREN

In een inleidend gesprek informeer je de asielzoekers over de asielprocedure, de rol en de positie van de begeleider en die van de advocaat. Wijs hen ook op het belang van contact met achtergebleven familieleden en vrienden in het land van herkomst en de waarde van documenten en bewijsmateriaal in de asielprocedure. Bied de asielzoekers aan om samen een vluchtverhaalanalyse uit te voeren.

HOE GOED INFORMEREN?

- Formuleer duidelijk het doel van je vluchtverhaalanalyse.
- Ga enkel over tot een vluchtverhaalanalyse als de asielzoekers hun toestemming geven.
- Leg de verantwoordelijkheden van de asielzoekers goed uit. Net als in de asielprocedure wordt er van hen verwacht dat zij zich actief opstellen in een vluchtverhaalanalyse. Dit kan o.a. contact opnemen met familieleden zijn, het opzoeken van landeninformatie (bv. in eigen taal), het nakomen van afspraken, ...
- Werk samen met de advocaat. Maak duidelijke afspraken over de momenten waarop en hoe er contact kan worden gezocht met de advocaat om een samenwerking tot stand te brengen en te onderhouden, en over wie welke taak op zich neemt in de begeleiding van de asielzoekers.
- Stem het gesprek af op de asielzoekers, hun niveau van opleiding, kennis van taal, eventueel analfabetisme, ... Houd rekening met leeftijd, gender, ... Zo zorg je er ook voor dat de asielzoekers je begrijpen en dat je geen elementen van het vluchtverhaal mist.

LET OP:

- Wees alert voor kwetsbare profielen (vrouwen¹⁴, kinderen, personen met symptomen van psychische problemen en posttraumatisch stress syndroom). Indien je symptomen van psychische problemen signaleert, verwijst hen dan zo snel mogelijk door naar een gespecialiseerde arts en laat een medisch rapport opstellen.
- Wees extra aandachtig voor analfabeten. Wijs hen op het belang van documenten of bewijzen die ze misschien hebben. Vraag hen om alles dat ze meegenomen hebben uit het thuisland aan jou voor te leggen en indien nodig te laten vertalen. Het kan ook nuttig zijn om voor het gehoor bij CGVS de relevante bewijzen voor hen te sorteren. Maak eventueel voor het interview al een kopie van die zaken over aan CGVS, zodat je zeker bent dat ze deel zullen uitmaken van het dossier en in het interview ter sprake zullen komen.
- Wijs de asielzoeker op het gevaar van verklaringen en informatie op een facebook-profiel. CGVS en de RVV beschouwen dit als relevante informatie, waaraan hij de verklaringen gedaan tijdens het gehoor aan kan toetsen. Als de verklaringen tijdens het gehoor hiermee niet stroken, kan de asielaanvraag om die reden geweigerd worden.

STAP 2: AANMAKEN VAN EEN DOSSIER

Als de asielzoekers instemmen met een vluchtverhaalanalyse, maak dan een dossier aan met (kopieën van) alle documenten van de asielinstanties en met (kopieën van) alle documenten en ander bewijsmateriaal die de asielzoekers bij zich hebben.

HOE MAAK JE EEN GOED DOSSIER AAN?

- Zorg ervoor dat het dossier volledig is en dat alle stukken zich in het dossier bevinden om zo een volledig beeld te krijgen van de situatie van de asielzoekers.
- Controleer alle identiteitsgegevens op de documenten van de asielinstanties en de bewijsdocumenten van de asielzoekers. Zorg ervoor dat eventuele discrepanties direct worden gedetecteerd en ga na of deze nog recht gezet kunnen worden.
- Ga na welke documenten al zijn overgemaakt aan de asielinstanties en welke nog niet. Als nog niet alle documenten zijn overhandigd, dan moet de afweging worden gemaakt om bepaalde documenten al over te maken of juist

¹⁴ Vrouwen vertonen soms specifieke vluchtmotieven, verschillend van die van hun man. Bv. vrouwenbesnijdenis, de vrees voor een gedwongen huwelijk, de vrees voor verkrachting, of omdat zij de gedragsregels overtreden die de samenleving hen oplegt. Zie het rapport van Vluchtelingenwerk "De vrouw in de Belgische asielprocedure": WWW.VLUCHTELINGENWERK.BE/PUBLICATIES/DE-VROUW-IN-DE-BELGISCHE-ASIELPROCEDURE

niet. Enerzijds moeten de asielzoekers zo snel mogelijk alle elementen neerleggen. Anderzijds is het interessant om eerst een gesprek te voeren om de waarde van de documenten te evalueren (ondersteunen de documenten het vluchtverhaal of spreken ze het juist tegen).

- Doe een eerste opzoeking van algemene landeninformatie om kennis over het land van herkomst op te bouwen ter voorbereiding van het gesprek (stap 3).

STAP 3: HET GESPREK

Ga in een gesprek dieper in op het vluchtverhaal. Voer meerdere gesprekken met de asielzoekers als dat nodig blijkt. Het is niet de bedoeling om tijdens een vluchtverhaalanalyse het gehoor bij CGVS na te bootsen. Je hoeft ook geen objectief oordeel te vellen over de slaagkansen van de claim.

HOE VOER JE EEN GOED GESPREK?

- Benadruk de vertrouwelijkheid van het gesprek, dat niets zal worden doorgegeven aan de asielinstanties of de advocaat zonder toestemming van de asielzoekers.
- Benadruk dat de asielzoekers de waarheid moeten vertellen en als ze iets niet weten dit duidelijk moeten aangeven.
- Spreek in een vluchtverhaalanalyse met een heel gezin eerst afzonderlijk met de echtgenoten en meerderjarige kinderen. CGVS ondervraagt minderjarige kinderen normaal niet. Op een later moment kan je de echtgenoten en meerderjarige kinderen samenbrengen om eventuele tegenstrijdigheden uit te klaren.
- Zorg ervoor dat het gesprek geen nabootsing is van het gehoor door CGVS. Er moet een kwaliteitsvolle conversatie tot stand komen waarbij je de algemene situatie van de asielzoekers naar boven brengt en in het bijzonder de redenen waarom ze het land van herkomst hebben verlaten. Wel kan je ter voorbereiding van het gehoor de aandacht vestigen op punten in het relaas die in overeenstemming of net tegenstrijdig lijken te zijn met de criteria voor bescherming.
- Stel tijdens het eerste gesprek zoveel mogelijk open vragen. Hierdoor kan je meteen veel informatie verzamelen. In een volgend gesprek kan je meer gerichte vragen stellen en kan je de asielzoekers confronteren met eventuele tegenstrijdigheden. Het soort vragen hangt ook veelal af van het moment in het gesprek (praten jullie bv. over identiteit, nationaliteit, reisroute of vluchtverhaal) en van de persoonlijkheid van de asielzoekers.
- Hanteer de vijf V's als handvaten in het gesprek (zie ook bijlage 1 voor voorbeeldvragen). Stel vragen over de Vervolgde; de Vrees; de Vervolging; de Vervolgers; de Vervolgingsgronden.

- Behoud een bepaalde chronologie in het gesprek. Je gaat best van algemeen naar concreet, vanuit de achtergrond van een persoon naar het eigenlijke vluchtverhaal. De levensboommethode (zie bijlage 2) kan je hierbij op weg helpen.
- Besteed voldoende aandacht aan het profiel van de asielzoeker. Houd rekening met de psychische aspecten, de angsten en trauma's die een invloed kunnen hebben op de manier van uitdrukken. Houd ook rekening met genderaspecten.
- Vraag door naar de situatie van familieleden en andere personen in gelijkaardige situaties.

LET OP:

Een gesprek in het kader van een vluchtverhaalanalyse kan zeer zwaar zijn voor asielzoekers, de tolken en de begeleiders. Het is mogelijk dat niet alles in één gesprek besproken kan worden, omdat er te veel is gebeurd in het leven van de asielzoekers. Neem hier dan ook de tijd voor en plan meerdere gesprekken.

STAP 4: ONDERZOEK NAAR HET VLUCHTVERHAAL

In samenwerking met de advocaat diep je vervolgens de sleutelconcepten (vrees, vervolging, vervolgte, vervolger, vervolgingsgrond) uit. Verder evalueren jullie waarin de sterktes van het vluchtverhaal zitten, en eventuele tegenstrijdigheden en inconsistenties. Inventariseer en analyseer de bewijsstukken steeds in functie van het vluchtverhaal.

HOE VOER JE EEN GOED ONDERZOEK?

- Beschrijf de situatie van de asielzoekers uitgebreid in het verslag van de vluchtverhaalanalyse. Geef in een kort overzicht de belangrijkste details weer voor de asielprocedure. Een overzicht van de vijf V's, mogelijkheden over interne bescherming, vlucht- of vestigingsalternatieven, de veiligheidssituatie in het land of de regio van herkomst, een overzicht van het bewijsmateriaal of van de gevonden landeninformatie, ...
- Ga op zoek naar concrete landeninformatie over de situaties waarin de asielzoekers zich bevonden. Maak duidelijke afspraken met de asielzoekers, begeleiders en advocaten over wie welke informatie zal opzoeken. De asielzoekers kunnen zelf ook op zoek gaan naar landeninformatie in hun eigen taal. Denk hierbij bv. aan krantenberichten uit het land van herkomst. Hierbij is het van belang dat de asielzoeker heel duidelijk de bron vermeldt. Toets het vluchtverhaal af aan de gevonden landeninformatie in samenwerking met de advocaat.

TIP:

Zoek landeninformatie op gespecialiseerde websites zoals REFWORLD.ORG, ECOINET of ASYLOS.EU. Bij Vluchtelingenwerk Vlaanderen kan je ook meer specifieke of individuele landeninformatie opvragen. Contacteer hiervoor INFO@VLUCHTELINGENWERK.BE met vermelding van 'landeninfo' in het onderwerp.

- Stel bijkomende vragen die naar boven komen aan de hand van het verslag, de bewijsdocumenten en de opgezochte informatie. Ga in op de tegenstrijdigheden in het vluchtverhaal.

STAP 5: OPSTELLEN EN UITVOEREN VAN EEN PLAN VAN AANPAK

Trek conclusies uit de analyse en het onderzoek van het vluchtverhaal. Identificeer de sterke punten en de zwakke punten. Hoe kan het vluchtverhaal nog verder uitgebouwd worden en wie is verantwoordelijk voor wat (asielzoeker, begeleider of advocaat)? Stel een plan van aanpak op. Bepaal daarin wat er nog gedaan kan worden en door wie.

De aanpak kan bestaan uit onder meer:

- Een nieuw gesprek waarin de asielzoekers worden geconfronteerd met alle informatie. Hiermee kunnen ze eventuele leemten of tegenstrijdigheden uitklaren.
- Het opzoeken van bijkomende landeninformatie.
- Op zoek gaan naar aanvullende ondersteunde bewijsstukken of documenten.
- Sluit deze stap af met een gesprek met de asielzoekers om alles samen te overlopen.

TIP

Als er al een gehoor bij CGVS heeft plaatsgevonden, vraag dan het gehoorverslag op. Sinds juli 2015 kunnen advocaten het verslag van het gehoor bij CGVS opvragen en eventuele opmerkingen overmaken. De advocaat kan zijn verzoek richten tot de Dienst Advocaten van CGVS. Bekijk samen met de advocaten en de asielzoekers welke opmerkingen jullie eventueel willen overmaken om het vluchtverhaal nog te verduidelijken.

STAP 6: TUSSENTIJDSE CONCLUSIES

Een vluchtverhaalanalyse is een voortdurend proces. Op basis van de verzamelde informatie, nieuw binnen gekomen documenten of bijkomende informatie van de asielinstanties (bv. een beslissing), wordt er een evaluatie gemaakt en kunnen jullie

(tussentijdse) conclusies trekken. Het moet voor de asielzoekers duidelijk worden wat er nog gedaan kan worden ter ondersteuning van de asielaanvraag en in de begeleiding van de asielzoeker.

Vind er een (tussentijdse) evaluatie plaats van de vluchtverhaalanalyse, koppel deze dan terug aan de asielzoekers. Geef met duidelijke argumenten aan wat de stand van zaken is in de asielprocedure en in hun begeleiding.

4. RANDVOORWAARDEN

Een goede vluchtverhaalanalyse heeft maar kans op slagen als er ook een paar randvoorwaarden worden vervuld. Zo moeten de asielzoekers correct geïnformeerd zijn over het doel en het opzet, moet er een vertrouwensrelatie kunnen ontstaan en zijn er een aantal omgevingsfactoren die je in acht moet nemen.

4.1. ALGEMEEN

Informeer de asielzoekers uitgebreid over de vluchtverhaalanalyse:

- Wat houdt een vluchtverhaalanalyse in?
- Wat is het doel van een vluchtverhaalanalyse?
- Wat is de rol van de begeleiders, de advocaten en de asielzoekers?
- Welke verantwoordelijkheden hebben de asielzoekers? Wat houden die exact in?

4.2. VERTROUWELIJKHEID

Een goede vluchtverhaalanalyse veronderstelt wederzijds vertrouwen. De asielzoekers moeten het gevoel hebben dat ze traumatische gebeurtenissen of intieme informatie in een vertrouwde omgeving kunnen vrijgeven. Benadruk de vertrouwelijkheid van het gesprek en dat niets zal worden doorgegeven aan de asielinstanties of hun advocaat zonder toestemming van de asielzoekers.

Als je de verschillende gezinsleden afzonderlijk interviewt, vraag dan bij gevoelige informatie na of de andere familieleden hiervan op de hoogte zijn, en wat er al dan niet gedeeld mag worden in een gezamenlijk gesprek.

4.3. TIJD

Trek voldoende tijd uit voor een gesprek. Geef de asielzoekers de ruimte om hun verhaal te vertellen. Dit zal het vertrouwen versterken. Plan indien nodig meerdere gespreksmomenten.

4.4. TOLKEN

Zorg ervoor dat de asielzoekers zich kunnen uitdrukken in hun moedertaal. Schakel hiervoor een professionele tolk in en reken niet op de kinderen om te tolken.

De tolk moet getraind zijn en zich bewust zijn van het doel en het belang van een vluchtverhaalanalyse. De vertaling tijdens de vluchtverhaalanalyse moet objectief en

letterlijk zijn. Bij een gebrek aan beschikbare tolken kan ook gezocht worden naar tolken die eventueel wel naar het Frans of Engels zouden kunnen tolken.

Let erop dat je oogcontact maakt met de asielzoekers in plaats van met de tolken. Stel je vragen meteen aan de asielzoekers en vraag hen bv. rechtstreeks: 'Wat gebeurde er nadat de bom ontplofte?' Vraag niet aan de tolk om aan de asielzoeker te vragen wat er gebeurde nadat de bom ontplofte.

4.5. OMGEVING

Laat het gesprek plaatsvinden in een aparte ruimte waar jullie niet gestoord worden en de privacy van de asielzoekers gegarandeerd wordt. De asielzoekers moeten zich volledig op hun gemak voelen, zeker weten dat niemand hun verhaal zal horen buiten de aanwezigen en dat de vluchtverhaalanalyse niet verstoord wordt door derden.

5. WAT DOET VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN?

Vluchtelingenwerk Vlaanderen zet zich in voor mensen op de vlucht voor oorlog, geweld en vervolging. We doen dit niet alleen maar met een dertigtal lidorganisaties, waaronder Caritas International en heel wat enthousiaste vrijwilligers. Samen verhogen we de druk op het beleid en sensibiliseren we het ruime publiek. We zijn actief rond integratie en ondersteunen iedereen die asielzoekers en vluchtelingen bijstaat.

WE KOMEN OP VOOR HET RECHT OM TE VLUCHTEN

Iedereen die leeft in angst voor geweld, vervolging of oorlog heeft het recht te vluchten. Vluchtelingenwerk brengt de wereldwijde vluchtelingenthematiek onder de aandacht. We leggen uit waarom mensen op de vlucht slaan met krachtige verhalen en correcte informatie. We verduidelijken hoe Europa en België vluchtelingen optimaal kan beschermen.

WE WAKEN OVER DE RECHTEN VAN IEDEREEN DIE ASIEL AANVRAAGT IN ONS LAND

Vluchtelingenwerk waakt actief over de kwaliteitsvolle behandeling van asielzoekers en vluchtelingen in ons land. Daarbij staan de universele mensenrechten centraal. We evalueren het asielbeleid van de regering, formuleren voorstellen voor verbetering en zetten zo nodig zelf juridische stappen om de rechten van deze mensen te beschermen. Daarnaast bewaken we de kansen van vluchtelingen om te kunnen integreren in onze samenleving.

WE ONDERSTEUNEN IEDEREEN DIE ASIELZOEKERS EN VLUCHTELINGEN BIJSTAAT

Met vormingen, analyses en helpdesks ondersteunt Vluchtelingenwerk advocaten, begeleiders en vrijwilligers van asielzoekers en vluchtelingen. Ook ontwikkelen we werkmethodes die door hulpverleners gebruikt kunnen worden.

WE WERKEN SAMEN OM MENSEN OP DE VLUCHT TE BESCHERMEN

Onder het motto ‘samen sterk’ brengen we organisaties en individuen samen die opkomen voor asielzoekers en vluchtelingen. Met meer dan 30 leden en 35 vrijwilligersgroepen voeren we actie, maken we opinies en verbeteren we de kwaliteit van de dienstverlening. We organiseren ook samen met heel wat opvangpartners kwaliteitsvolle opvang voor asielzoekers. We coördineren zo’n 700 opvangplaatsen. En geven asielzoekers tijdens hun eerste dag in België soep en info over hun asielpcedure in ons Startpunt. We kunnen daarvoor rekenen op heel wat vrijwilligers.

6. BIJLAGEN

6.1. CHECKLIST VRAGEN

6.1.1. IDENTITEIT & NATIONALITEIT

- Wat is de naam van de asielzoeker?
- Wat is de geboortedatum van de asielzoeker?
- Wat is de geboorteplaats van de asielzoeker?
- Wat is de religie van de asielzoeker?
- Wat is de etniciteit van de asielzoeker?
- Beschikt de asielzoeker over een paspoort, identiteitsbewijs, geboorteakte, huwelijksakte of andere documenten die het vluchtverhaal inhoudelijk zouden kunnen ondersteunen (zoals een proces-verbaal of een bewijs van een ziekenhuisopname)?
- Wat is de oorspronkelijke gezinssamenstelling van de asielzoeker ?
 - Wat zijn de namen en achtergrond van de ouders van de asielzoeker?
 - Zijn de ouders nog in leven en zo ja, waar verblijven zij en (eventueel) op basis van welk statuut?
 - Heeft de asielzoeker broers en zussen?
 - Zijn de broers en zussen nog in leven en zo ja, waar verblijven zij en (eventueel) op basis van welk statuut?
- Wat is de gezinssamenstelling van de asielzoeker?
 - Is de asielzoeker getrouwd?
 - Indien de echtgeno(o)t(e) niet mee is gevlucht, is deze nog in leven en zo ja, waar verblijft hij/zij en (eventueel) op basis van welk statuut?
 - Heeft de asielzoeker kinderen?
 - Indien de kinderen niet zijn meegereisd, zijn deze nog in leven en zo ja, waar verblijven zij en (eventueel) op basis van welk statuut?
- Wat is de meeste recente woonplaats van de asielzoeker?
- Heeft de asielzoeker al eens in een ander land gewoond en zo ja, op basis van welk statuut?
- Welke opleiding heeft de asielzoeker genoten (basis, middelbaar of hoger)? — Welk(e) beroep(en) heeft de asielzoeker uitgeoefend?

6.1.2. REISROUTE

- Hoe werd de reis geregeld/voorbereid?
- Wie heeft de reis betaald?

- Heeft de asielzoeker gebruik gemaakt van een of meerdere smokkelaars? Zo ja, herinnert de asielzoeker de namen van de smokkelaars?
- Vanuit welke plaats heeft de asielzoeker zijn reis naar België aangevangen?
- Via welke plaatsen/landen is de reis gegaan?
- Op welke plaatsen heeft de asielzoeker zich moeten identificeren?
- Op welke manier heeft de asielzoeker zich kunnen identificeren?
- Zijn er op enig moment vingerafdrukken genomen van de asielzoeker?
- Met welk voertuig is de asielzoeker vertrokken? Van welke andere voertuigen is gebruik gemaakt tijdens de reis?
- In het geval dat verplaatsing heeft plaatsgevonden door middel van een vliegtuig, welke luchtvaartmaatschappij (eventueel ook de kleuren)?

6.1.3. GEGRONDE VREES

- Is er al sprake geweest van vervolging in het verleden?
- Zo ja, wat is er precies voorgevallen?
- Wie waren verantwoordelijk voor de vervolging in het verleden?
- Hoe weet de asielzoeker wie er verantwoordelijk waren voor de vervolging in het verleden?
- Wat vreest de asielzoeker dat zal gebeuren als hij/zij zou moeten terugkeren naar zijn land van herkomst?

6.1.4. VERVOLGDE

- Beschikt de asielzoeker over bepaalde persoonlijke karakteristieken die hem/ haar kwetsbaar maken voor vervolging?
- Is er sprake van vervolging van personen in soortgelijke situaties?
- Is er sprake van vervolging van familieleden?

6.1.5. VERVOLGER

- Wie vreest de asielzoeker als hij zou terugkeren naar zijn land van herkomst?

6.1.6. VERVOLGING

- Waaruit bestaat de vervolging die de asielzoeker vreest (fysiek geweld, detentie, etc)?

6.1.7. VERVOLGINGSGROND

- Op basis van welke grond(en) wordt de asielzoeker vervolgd? Ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of het hebben van een politieke overtuiging?

6.1.8. SUBSIDIAIRE BESCHERMING

- Vreest de asielzoeker de doodstraf of executie?
- Vreest de asielzoeker een onmenselijke en/of vernederende behandeling?
- Vreest de asielzoeker ernstige schade als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een binnenlands of internationaal gewapend conflict?

6.1.9. BINNENLANDSE BESCHERMING

- Als er sprake is van vervolging in het verleden, heeft de asielzoeker bescherming gezocht bij de nationale autoriteiten?
- In welke vorm heeft de asielzoeker deze bescherming gezocht?
- Om welke reden is er geen bescherming geboden door de nationale autoriteiten?
- Indien de asielzoeker geen bescherming heeft gezocht bij de nationale autoriteiten, wat was de reden van de asielzoeker om geen bescherming te zoeken?
- Is de asielzoeker van mening dat als hij/zij zou terugkeren, de nationale autoriteiten in staat zouden zijn bescherming te bieden?

6.1.10. INTERN VLUCHTALTERNATIEF

- Kan de asielzoeker zich elders in zijn/haar land van herkomst vestigen?
- Kan de asielzoeker veilig naar dit gedeelte van het land reizen?
- Zal de asielzoeker tot dit deel van het land worden toegelaten?
- Zal de asielzoeker in staat zijn om zich te vestigen in dit deel van het land?
- Kan de asielzoeker naar lokale maatstaven een normaal leven leiden in dit deel van het land?

6.1.11. UITSLUITING

- Is de asielzoeker lid of lid geweest van veiligheidsdiensten of geheime diensten in het land van herkomst?
- Is de asielzoeker militair of militair geweest?
- Zo ja, welke rang heeft de asielzoeker behaald?
- Heeft de asielzoeker zich in het verleden schuldig gemaakt aan ernstige misdrijven?
- Werde de asielzoeker al eens veroordeeld voor een misdrijf?

6.1.12. DOCUMENTEN & LANDENINFORMATIE

- Is het vluchtverhaal van de asielzoeker in overeenstemming met de documenten van de asielzoeker (namen, data, etc.)?
- Is het vluchtverhaal van de asielzoeker in overeenstemming met algemene landeninformatie over het land van herkomst?

- Is het vluchtverhaal van de asielzoeker in overeenstemming met de meer specifieke landeninformatie (indien voor handen – bv. over bepaalde risicogroepen, binnenlandse bescherming, intern vluchtalternatief)?
- Is het vluchtverhaal van de asielzoeker in overstemming met het relaas van familieleden of personen in soortgelijke situaties?

6.2. METHODE ‘LEVENSBOM’

6.2.1. WORTELS

- Van waar komt de persoon, familie?
- Wat is de naam van de asielzoeker?
- Wat is de geboortedatum van de asielzoeker?
- Wat is de geboorteplaats van de asielzoeker?
- Wat is de religie van de asielzoeker?
- Wat is de etniciteit van de asielzoeker?
- Wat is de oorspronkelijke gezinssamenstelling van de asielzoeker ?
- Wat zijn de namen en achtergrond van de ouders van de asielzoeker?
- Zijn de ouders nog in leven en zo ja, waar verblijven zij en op basis van welk statuut?
- Heeft de asielzoeker broers en zussen?
- Zijn de broers en zussen nog in leven en zo ja, waar verblijven zij en op basis van welk statuut?
- Wat is de gezinssamenstelling van de asielzoeker?
- Is de asielzoeker getrouwd?
- Indien de echtgeno(o)t(e) niet mee is gevlucht, is deze nog in leven en zo ja, waar verblijft hij/zij en op basis van welk statuut?
- Heeft de asielzoeker kinderen?
- Indien de kinderen niet zijn meegereisd, zijn deze nog in leven en zo ja, waar verblijven zij en op basis van welk statuut?
- Wat is de meeste recente woonplaats van de asielzoeker?
- Heeft de asielzoeker al eens in een ander land gewoond en zo ja, op basis van welk statuut?

6.2.2. STAM - CONTEXT INDIVIDU: WERK, STUDIES, POLITIEKE EN CULTURELE

- CONTEXT,...** — Welke opleiding heeft de asielzoeker genoten (basis, middelbaar of voortgezet)?
- Welk(e) beroep(en) heeft de asielzoeker uitgeoefend?

- Was hij lid van een politieke partij, vereniging of sekte?
- Is hij veroordeeld geweest door een rechtbank?
- Behoorde hij tot een etnische of culturele minderheid?
- Behoorde hij tot een sociale groep?

6.2.3. STAM - CONTEXT LAND VAN HERKOMST: GEOGRAFISCH, POLITIEK, SOCIAAL - Landeninformatie

Gegronde Vrees

- Wat vreest de asielzoeker dat zal gebeuren als hij/zij zou moeten terugkeren naar zijn land van herkomst?
- Is er al sprake geweest van vervolging in het verleden?
- Zo ja, wat is er precies voorgevallen?
- Wie waren verantwoordelijk voor de vervolging in het verleden?
- Hoe weet de asielzoeker wie er verantwoordelijk waren voor de vervolging in het verleden?

Vervolgde

- Beschikt de asielzoeker over bepaalde persoonlijke karakteristieken die de asielzoeker kwetsbaar maken voor vervolging?
- Is er sprake van vervolging van personen in soortgelijke situaties? —
- Is er sprake van vervolging van familieleden?

Vervolger

- Wie vreest de asielzoeker als hij zou terugkeren naar zijn land van herkomst?
- Vervolging
- Waaruit bestaat de vervolging die de asielzoeker vreest (fysiek geweld, detentie, etc.)?

Vervolgingsgrond

- Op basis van welke grond(en) wordt de asielzoeker vervolgd? Ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of het hebben van een politieke overtuiging?

Subsidiaire bescherming

- Vreest de asielzoeker de doodstraf of executie?
- Vreest de asielzoeker een onmenselijke en/of vernederende behandeling?
- - Vreest de asielzoeker ernstige schade als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een binnenlands of internationaal gewapend conflict?

Binnenlandse bescherming

- Als er sprake is van vervolging in het verleden, heeft de asielzoeker bescherming gezocht bij de nationale autoriteiten?
- In welke vorm heeft de asielzoeker deze bescherming gezocht?
- Om welke reden is er geen bescherming geboden door de nationale autoriteiten?
- Indien de asielzoeker geen bescherming heeft gezocht bij de nationale autoriteiten, wat was de reden van de asielzoeker om geen bescherming te zoeken?
- Is de asielzoeker van mening dat als hij/zij zou terugkeren, de nationale autoriteiten in staat zouden zijn bescherming te bieden?

Intern vluchtalternatief

- Kan de asielzoeker zich elders in zijn/haar land van herkomst vestigen?
- Kan de asielzoeker veilig naar dit gedeelte van het land reizen?
- Zal de asielzoeker tot dit deel van het land worden toegelaten?
- Zal de asielzoeker in staat zijn om zich te vestigen in dit deel van het land?
- Kan de asielzoeker naar lokale maatstaven een normaal leven leiden in dit deel van het land?

Uitsluiting

- Is de asielzoeker lid of lid geweest van veiligheidsdiensten of geheime diensten in het land van herkomst?
- Is de asielzoeker militair of militair geweest?
- Zo ja, welke rang heeft de asielzoeker behaald?
- Heeft de asielzoeker zich in het verleden schuldig gemaakt aan ernstige misdrijven?
- Is de asielzoeker al eens veroordeeld voor een misdrijf?

Documenten & landeninformatie

- Is het vluchtverhaal van de asielzoeker in overeenstemming met de documenten van de asielzoeker (namen, data, etc.)?
- Is het vluchtverhaal van de asielzoeker in overeenstemming met de algemene landeninformatie over het land van herkomst?
- Is het vluchtverhaal van de asielzoeker in overeenstemming met de meer specifieke landeninformatie (indien voor handen – bv. over bepaalde risicogroepen, binnenlandse bescherming, intern vluchtalternatief)?
- Is het vluchtverhaal van de asielzoeker in overeenstemming met het relaas van familieleden of personen in soortgelijke situaties?

6.2.4. TAKKEN

Reisroute

- Hoe is de reis geregeld/voorbereid?
- Wie heeft de reis betaald?
- Hoeveel heeft hij betaald?
- Vanwaar heeft hij zoveel geld?
- Heeft de asielzoeker gebruik gemaakt van een of meerdere smokkelaars? Zo ja, herinnert de asielzoeker de namen van de smokkelaars?
- Vanuit welke plaats heeft de asielzoeker zijn reis naar België aangevangen?
- Via welke plaatsen/landen is de reis gegaan?
- Op welke plaatsen heeft de asielzoeker zich moeten identificeren?
- Op welke manier heeft de asielzoeker zich kunnen identificeren?
- Zijn er op enig moment vingerafdrukken genomen van de asielzoeker?
- Met welk voertuig is de asielzoeker vertrokken? Van welke andere voertuigen is gebruik gemaakt tijdens de reis?
- In het geval verplaatsing heeft plaatsgevonden door middel van een vliegtuig, welke luchtvaartmaatschappij (eventueel ook de kleur van paspoort, naam en voornaam in dat paspoort).
- Waarom zijn de kinderen niet mee gevlucht?

Zijtakken

- Hoe gaat het verblijf in opvang, in België?
- Kent hij het onderscheid tussen de Dienst Vreemdelingenzaken, CGVS en Fedasil?

6.3. CONTACTGEGEVENS VOOR ADVIES IN ASIELDOSSIERS EN ALGEMENE INFORMATIE OVER MENSEN OP DE VLUCHT

VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN

Vluchtelingen Infolijn

tel. 02 225 44 00

e-mail INFO@VLUCHTELINGENWERK.BE

De Vluchtelingen Infolijn is telefonisch bereikbaar van maandag tot vrijdag van 10u tot 12u en van 14u tot 16u. Op vragen per e-mail krijg je binnen de 5 werkdagen een antwoord.

Juridische Helpdesk (i.s.m. het Agentschap Integratie & Inburgering)

tel. 02 205 00 55

Voor het vreemdelingenrecht kun je terecht bij de juridische helpdesk. De juridische helpdesk is telefonisch bereikbaar op maandag en vrijdag van 9u tot 12u30 en op woensdag van 13u30 tot 17u. Vragen via e-mail worden binnen de week beantwoord.

AsylumInfo.be

WWW.ASYLUMINFO.BE

Op de website AsylumInfo.be vind je correcte en toegankelijke informatie over de asielprocedure in verschillende talen (Engels, Arabisch, Pashtun...). Je vindt er ook informatie over de eerste stappen die je moet nemen na erkenning en contactgegevens van organisaties die je gratis kunnen bijstaan met je vragen.

Landeninformatie

e-mail INFO@VLUCHTELINGENWERK.BE

Landeninformatie kun je aanvragen bij INFO@VLUCHTELINGENWERK.BE met vermelding van 'landeninformatie' in het onderwerp. Een antwoord wordt gewoonlijk binnen de drie werkdagen verstuurd.

CIRÉ (Coordination et Initiatives pour Réfugiés et Etrangers)

tel. 02 629 77 10

e-mail CIRE@CIRE.BE

CIRÉ is telefonisch bereikbaar van maandag tot vrijdag van 9u tot 12u.

Caritas

tel. 02 229 36 11

e-mail INFONL@CARITASINT.BE

Vluchtelingenwerk
VLAANDEREN

Deze brochure is een uitgave van

VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN VZW

KRUIDTUINSTRAAAT 75, 1210 BRUSSEL

T 02 225 44 00 · F 02 201 03 76

INFO@VLUCHTELINGENWERK.BE

WWW.VLUCHTELINGENWERK.BE

GIFTEN.VLUCHTELINGENWERK.BE

TRIODOS BANK BE06 5230 8056 2922

De eerste druk van deze publicatie kwam tot stand met de steun van de Europese Commissie.